



**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ**  
**ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**  
**РІШЕННЯ**  
**АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

31 жовтня 2025 р.

м. Львів

№ 63/230-р/к

Справа № 63/8-02-165-2025

Про порушення законодавства  
про захист економічної конкуренції

*За результатами розгляду справи № 63/8-02-165-2025, адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала дії Косівської міської ради Косівського району Івано-Франківської області в особі її виконавчого комітету, які полягали у прийнятті рішення у затвердженні рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» тарифу на ритуальні послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення МКП «КОСІВ» КМР (ідентифікаційний код юридичної особи (інформація з обмеженим доступом)) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили).*

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – адміністративна колегія, Колегія), розглянувши матеріали справи № 63/8-02-165-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень у розслідувань в Івано-Франківській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 20.10.2025 № 63-03/640-П з попередніми висновками у справі № 63/8-02-165-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції,

**ВСТАНОВИЛА:**

**1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ**

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 24.07.2025 року № 63/178-рп/к розпочато розгляд справи № 63/8-02-165-2025 (далі – Справа) за ознаками вчинення Косівською міською радою Косівського району Івано-Франківської області в особі її

виконавчого комітету (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)) порушення, передбаченого статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення комунальним підприємством «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили).

- (2) Розпорядження про початок розгляду Справи надіслано Косівській міській раді Косівського району Івано-Франківської області листом від 25.07.2025 № 63-02/6337е (отримано 29.07.2025).
- (3) З метою забезпечення виконання покладених на Відділення завдань, керуючись статтями 7, 17, 22, 22<sup>1</sup> Закону України «Про Антимонопольний комітет України», на адресу Косівської міської ради листом від 03.02.2025 № 63-02/912е направлено вимогу про надання інформації.
- (4) Відповідь на вимогу від 03.02.2025 № 63-02/912е, адресовану Косівській міській раді Косівського району Івано-Франківської області, надало міське комунальне підприємство «Косів» Косівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи 41845519, далі – МКП «КОСІВ» КМР) листом від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025).
- (5) На вимогу Відділення від 15.09.2025 № 63-02/7609е отримано відповідь від Косівської міської ради Косівського району Івано-Франківської області листом від 03.10.2025 № 1677 (вх. № 63-01/4338 від 08.10.2025).
- (6) Посвідчену копію подання від 20.10.2025 № 63-03/640-П про попередні висновки у справі № 63/8-02-165-2025 надіслано Косівській міській раді Косівського району Івано-Франківської області листом від 20.10.2025 № 63-02/8684е (згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № R067022366502 «вручено одержувачу» 28.10.2025).
- (7) Інформація щодо попередніх висновків у справі № 63/8-02-165-2025 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розміщена 24.10.2025 на офіційному веб-сайті Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України <https://westernmtv.amcu.gov.ua> (у розділі «Розгляд справ»).
- (8) Косівська міська рада Косівського району Івано-Франківської області листом від 23.10.2025 № 1802 (вх. № 63-01/4641 від 23.10.2025) надала відповідь на подання від 20.10.2025 № 63-03/640-П про попередні висновки у справі № 63/8-02-165-2025.

## **2. ОРГАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

- (9) Косівська міська рада Косівського району Івано-Франківської області (далі – Косівська міська рада, Міська рада) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування. Ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*).
- (10) Місцезнаходження: (*інформація з обмеженим доступом*).
- (11) Систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування визначає відповідно до Конституції України Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
- (12) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх

інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.

- (13) Згідно з абзацом п'ятим частини першої статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» система місцевого самоврядування включає виконавчі органи сільської, селищної, міської ради.
- (14) Відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи. Виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах рад є підконтрольними і підзвітними відповідним радам, а з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади - також підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.
- (15) Частиною першою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (16) Ураховуючи викладене, Косівська міська рада є органом місцевого самоврядування та юридичною особою і наділена власними повноваженнями, в межах яких діє самостійно і несе відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (17) Виконавчий комітет Косівська міської ради, який нею створений, підзвітний та підконтрольний їй, не є юридичною особою. Тому, зважаючи на викладені положення законодавства, відповідачем у справі є Косівська міська рада в особі її виконавчого комітету.
- (18) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, в тому числі, органами місцевого самоврядування.
- (19) Отже, дія Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на діяльність Косівської міської ради та її виконавчого комітету щодо реалізації державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції.

### **3. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ**

- (20) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (21) Міська рада здійснює свої повноваження відповідно до положень статті 140 Конституції України, частиною третьою якої регламентовано, що місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи.
- (22) Відповідно до підпункту 11 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження щодо забезпечення утримання в належному стані кладовищ, інших місць поховання та їх охорони, крім випадків, передбачених статтею 231 Закону України «Про поховання та похоронну справу».

- (23) Згідно зі статтею 40 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, крім повноважень, передбачених цим Законом, здійснюють й інші надані їм законом повноваження.
- (24) Організація надання ритуальних послуг в Україні врегульована, зокрема такими нормативно-правовими актами:
- Закон України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон);
  - Наказ Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, яким затверджено:
  - Типове положення про ритуальну службу в Україні (далі – Типове положення);
  - Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1111/9710 (далі - Необхідний мінімальний перелік послуг);
  - Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1112/9711;
  - Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1113/9712;
  - Єдина методика визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 194, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18.03.2004 за № 338/8937 (далі - Єдина методика).
- (25) У статті 2 Закону наведені терміни, які вживаються в такому значенні, зокрема: місце поховання - кладовище, крематорій, колумбарій або інша будівля чи споруда, призначена для організації поховання померлих (абзац третій); могила - місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом (абзац п'ятий); поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству (абзац двадцятий); ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання (абзац двадцять третій).
- (26) Відповідно до статті 12 Закону особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається, згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (27) Згідно зі статтею 9 Закону ритуальні служби - спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону. Ритуальні служби можуть також надавати ритуальні послуги, не передбачені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, виготовляти предмети ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

- (28) Згідно з пунктом 3 Типового положення ритуальна служба здійснює організацію поховання померлих і надання ритуальних послуг відповідно до статей 9, 10, 12 Закону.
- (29) Виходячи із пункту 4 Типового положення, основними завданнями ритуальної служби в Україні є: здійснення організації поховання померлих і надання передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, а також реалізація предметів ритуальної належності.
- (30) Відповідно до пункту 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана, зокрема, укласти договори-замовлення на організацію та проведення поховання; організувати поховання померлих згідно з договорами-замовленнями; організувати виконання роботи з благоустрою місць поховань відповідно до кошторису; забезпечувати функціонування місць поховань відповідно до порядку, визначеного відповідним виконавчим органом сільської, селищної та міської ради, згідно зі статтею 23 Закону.
- (31) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом (частина друга статті 12 Закону).
- (32) Відповідно до частини шостої статті 12 Закону вартість послуг та предметів ритуальної належності визначається на принципах:
- доступності для кожного громадянина і рівності правових гарантій;
  - визначення економічної обґрунтованості, планово-розрахункової собівартості та рентабельності - при затвердженні ціни;
  - відповідальності виконавчих органів сільських, селищних та міських рад та органів виконавчої влади за встановлені ними ціни;
  - відкритості, доступності та прозорості структури ціни;
  - оплати тільки тих послуг, що відповідають вимогам нормативно - правових актів.
- (33) Згідно зі статтею 10 Закону надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 цього Закону, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради. Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (34) До Необхідного мінімального переліку послуг включено такі послуги:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
  - оформлення свідоцтва про поховання;
  - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
  - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
  - кремація тіл померлих;
  - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;
  - зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
  - організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
  - запаювання оцинкованої труни;
  - заощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.
- (35) Механізм формування вартості та економічно обґрунтованих тарифів (цін) на ритуальні послуги, предмети ритуальної належності для суб'єктів господарювання різних форм власності, а також механізм розрахунку вартості надання громадянам Необхідного

мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг визначає Єдина методика (пункт 1.1. глави 1 Єдиної методики).

- (36) Пунктом 2.1. глави 2 Єдиної методики визначено, що формування вартості надання громадянам Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності здійснюється з урахуванням розрахунків обсягів надання ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності, планових витрат, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків та кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).
- (37) Пунктом 2.3. глави 2 Єдиної методики передбачено:
- планування витрат здійснюється нормативним методом. Розмір витрат за кожною статтею визначається на підставі державних та галузевих нормативів, а також відповідно до прийнятих на підприємстві норм використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, нормативів витрат на управління і обслуговування виробництва та інших норм витрат;
  - при невідповідності державних або галузевих норм витрат матеріальних, трудових та фінансових ресурсів розрахунковим нормам, які відображають особливості діяльності окремого підприємства, використовуються розрахункові норми, які затверджуються наказом директора підприємства;
  - статті витрат, за якими неможливе їх об'єктивне нормування, плануються з урахуванням фактичних витрат за попередній рік, кошторисів цих витрат на плановий період або інших розрахунків;
  - до вартості ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності включається плановий прибуток та податок на додану вартість, крім переліку послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, визначеного підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України, за винятком операцій з постачання послуг з поховання та кремації трупів тварин і пов'язаної з цим діяльності.
- (38) Підпунктом 197.1.10 пункту 197.1 статті 197 розділу V Податкового кодексу України визначено перелік операцій, звільнених від оподаткування у сфері послуг з поховання та постачання ритуальних товарів державними та комунальними службами, до якого серед іншого входять послуги з копання могили.
- (39) Ураховуючи зазначене, включення державними та комунальними службами податку на додану вартість в розмірі 20% до складових вартості ритуальних послуг, зокрема, послуг з копання могили суперечить вимогам норм чинного законодавства України у сфері поховання.

#### **4. ОБСТАВИНИ, ЯКІ СВДЧАТЬ ПРО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ**

- (40) Відділення, здійснивши аналіз інформації, отриманої від МКП «КОСІВ» КМР листом від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025), встановило таке.
- (41) Згідно з підпунктом 2.2.8 розділу 2 «Мета і види діяльності підприємства» Статуту МКП «КОСІВ» КМР, затвердженого в новій редакції рішенням Косівської міської ради від 17.12.2024 № 2749-47/2024 «Про внесення змін до Статуту міського комунального підприємства «Косів» Косівської міської ради» МКП «КОСІВ» КМР здійснює такі види діяльності: надання послуг по похованню померлих, зокрема – мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг; виготовлення та встановлення надмогильних пам'яток та обрамівок; виготовлення та реалізація продукції ритуального призначення; утримання та благоустрій закритих, меморіальних та діючих кладовищ; обслуговування та ремонт пам'ятників та пам'ятних знаків; поховання безрідних і невідомих громадян.
- (42) Пунктом 1 рішення виконавчого комітету Косівської міської ради від 31.01.2018 № 2 «Про затвердження Порядку функціонування існуючих міських кладовищ в місті Косів»

- (далі – Рішення № 2) затверджено Порядок функціонування існуючих міських кладовищ в місті Косів (далі – Порядок функціонування).
- (43) Пунктом 2 Рішення № 2 визначено МКП «КОСІВ» КМР балансоутримувачем об'єктів благоустрою, а саме існуючих міських кладовищ, розташованих в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних.
- (44) Згідно з пунктом 5 Рішення № 2, МКП «КОСІВ» КМР (ритуальна служба) забезпечує здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг на території існуючих міських кладовищ, розташованих в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних у відповідності до вимог статей 9, 10, 12 Законом України «Про поховання та похоронну справу», Типового положення «Про ритуальну службу в Україні», Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення, Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення та Порядку функціонування.
- (45) Згідно з п. 1.1. Розділу 1 «Загальні положення» Порядку функціонування ритуальну службу в м. Косів, відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу», представляє МКП «КОСІВ» КМР, створене рішенням 22 сесії 7 демократичного скликання Косівської міської ради № 3.3-22 від 08.12.2017. Здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг згідно з мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг покладено на МКП «КОСІВ» КМР та суб'єктів господарювання, які виявили бажання працювати на даному ринку послуг та уклали договори про надання ритуальних послуг з МКП «КОСІВ» КМР, згідно з чинним законодавством.
- (46) Пунктом 1.2. Розділу 1 «Загальні положення» Порядку функціонування визначено, існуючі міські кладовища в м. Косів по вул. Дружби та по вул. Сагайдачних є комунальною власністю і перебувають у господарському віданні МКП «КОСІВ» КМР.
- (47) Відповідно до п. 2.6. адміністрацією МКП «КОСІВ» КМР на території кладовища безоплатно виділяється місце для поховання померлого.
- (48) Оформлення договору – замовлення на організацію та проведення поховання здійснюється МКП «КОСІВ» КМР (п. 2.3. Порядку функціонування).
- (49) Отже, МКП «КОСІВ» КМР є спеціалізованим комунальним підприємством, яке на території м. Косова виконує функції ритуальної служби у розумінні статті 9 Закону.
- (50) У період травня 2020 – жовтня 2025 року на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) надавало МКП «КОСІВ» КМР за тарифом, затвердженим виконавчим комітетом Косівської міської ради рішенням від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» (далі – Рішення № 17-1).
- (51) Пунктом 1 Рішення № 17-1 затверджено скоригований розрахунок надання послуг з копання могили згідно з додатком № 1. В преамбулі цього рішення вказано про його прийняття виконавчим комітетом Косівської міської ради за результатами розгляду листа МКП «КОСІВ» КМР від 10.03.2020 вх. № 131/02.2-18 про коригування розрахунку надання послуг з копання могили, враховуючи рішення виконавчого комітету Косівської міської ради від 28.02.2018 № 11 «Про затвердження тарифів на ритуальні послуги в м. Косів» (далі – Рішення № 11).
- (52) У Додатку №1 до Рішення № 11 міститься перелік послуг, які надаються МКП «КОСІВ» КМР відповідно до Необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, серед яких є, зокрема, послуга копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) вартістю 1460 гривень.

- (53) Додатком № 1 до Рішення № 17-1 є «Розрахунок вартості послуг викопування могили 1 куб. метра».
- (54) До «Розрахунку вартості послуг викопування могили 1 куб. метра» МКП «КОСІВ» КМР включило такі складові:
1. Викопування стандартної могили  $1\text{м} \times 2\text{м} \times 2\text{м} = 4\text{куб.м}$ . Згідно з договором підряду від 10.03.2020 на виконання земельних робіт – 400 грн за 1 куб. метр.
  2. Адміністративні витрати у розмірі 15%:  $400\text{ грн} \times 15\% = 60\text{ грн}$ .
  3. ПДВ 20%:  $(400+60) \times 20\% = 92\text{ грн}$ .
- Всього тариф 1 куб. метра  $400+60+92 = 552\text{ грн}$  (з ПДВ).  
Таким чином, вартість копання стандартної могили становить 2208 грн з ПДВ ( $552\text{ грн} \times 4\text{ куб.метри}$ ).
- (55) Згідно з пунктом 2 Рішення № 17-1 воно набирає чинності з моменту його оприлюднення на офіційному веб-сайті Косівської міської ради.
- (56) Відповідно до договорів-замовлень на організацію та проведення поховання, наданих МКП «КОСІВ» КМР листом від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025), замовникам надавалася послуга «викопування ями ручним способом», яка передбачає здійснення поховання у вигляді «закопування в могилі труни з тілом померлого». Вартість цієї послуги становила 1840 грн без ПДВ. Також до послуги застосовувалося нарахування суми ПДВ у розмірі 20%, що становить 368 гривень. Таким чином, вартість послуги з копання могили, яка нараховувалася МКП «КОСІВ» КМР споживачам, становила 2208 грн з ПДВ протягом 2022, 2023, 2024 років та січня-жовтня 2025 року.
- (57) Включення МКП «КОСІВ» КМР ПДВ в розмірі 20% до складових вартості послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) суперечить вимогам чинного законодавства України у сфері поховання, про що зазначено в розділі 3 цього подання.
- (58) Ураховуючи, що тариф на послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), які надаються МКП «КОСІВ» КМР, затверджено Рішенням № 17-1 в розмірі 552 грн з ПДВ за 1 куб. метр, то фактично вартість копання однієї могили завищена на 368 гривень.
- (59) Також МКП «КОСІВ» КМР у досліджуваній період надавало послуги з поховання загиблих військовослужбовців, які загинули (померли) внаслідок військової агресії російської федерації проти України, в тому числі й послуги з копання могили ручним способом (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили).
- (60) Відшкодування витрат на поховання військовослужбовців, які загинули (померли) внаслідок військової агресії російської федерації проти України, та пов'язаних з цим ритуальних послуг, зокрема, послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), проводилось відповідно до Програми стратегічного розвитку міського комунального підприємства «Косів» Косівської міської ради на 2021-2026 роки з врахуванням нової редакції, затвердженої рішеннями Косівської міської ради від 21.12.2023 № 2384-35/2023.
- (61) МКП «КОСІВ» КМР листами від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025) та від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025) надало інформацію щодо кількості наданих послуг з організації та проведення поховань військовослужбовців – загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України (придбання похоронного

приладдя та музичний супровід): у 2023 році – 2 од., у 2024 році – 25 од, у січні-травні 2025 року – 2 од.

- (62) Розмір компенсації/відшкодування з місцевого бюджету вартості послуг з організації та проведення поховань військовослужбовців – загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України (придбання похоронного приладдя та музичний супровід) Косівською міською радою МКП «КОСІВ» КМР становив: у 2023 році – 7 250,00 грн з ПДВ, у 2024 році – 458 208,00 грн з ПДВ, січні-травні 2025 року – 49500 грн з ПДВ.
- (63) МКП «КОСІВ» КМР проводилось поховання загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України на підставі договорів про надання послуг з організації та проведення соціальних поховань та поховань військовослужбовців, укладених між Косівською міською радою (Замовник) і МКП «КОСІВ» КМР (Виконавець).
- (64) Предметом цих договорів визначено, що Замовник доручає, а Виконавець бере на себе зобов'язання надати послуги з організації та проведення соціальних поховань та поховань військовослужбовців (Код ДК 021:2015 98370000-7 Поховальні та супутні послуги).
- (65) Згідно з інформацією, наданою МКП «КОСІВ» КМР листами від 07.02.2025 № 361/0218 (вх. № 63-01/667 від 24.02.2025), від 29.05.2025 № 80 (вх. № 63-01/2214 від 05.06.2025) послуги з організації та проведення соціальних поховань та поховань військовослужбовців передбачають придбання похоронного приладдя та музичний супровід. Розрахунок вартості таких поховань не проводився, а відшкодування здійснюється на підставі фактично понесених витрат на поховання.
- (66) Таким чином, МКП «КОСІВ» КМР застосовує у своїй діяльності тариф на послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), затверджений рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» у розмірі 552 грн (з ПДВ) за 1 куб. метр, до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства.
- (67) Косівська міська рада листами від 03.10.2025 № 1677 (вх. № 63-01/4338 від 08.10.2025) та від 23.10.2025 № 1802 (вх. № 63-01/4641 від 23.10.2025) повідомила, що з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та є предметом розгляду справи № 63/8-02-165-2025, прийнято розпорядження міського голови Косівської міської ради від 03.10.2025 № 491 «Про вжиття заходів щодо припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції», яким Міська рада доручила МКП «КОСІВ» КМР забезпечити подання належного пакету документів щодо коригування відповідних тарифів на послуги, для їх подальшого затвердження у визначеному законодавством порядку. Також Міська рада повідомила, що після надходження від МКП «КОСІВ» КМР пакету документів щодо коригування відповідних тарифів на послуги нею буде прийняте відповідне рішення.

## **5. ВСТАНОВЛЕННЯ ПОРУШЕННЯ У ВИГЛЯДІ АНТИКОНКУРЕНТНИХ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА**

- (68) Статтею 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (69) Згідно зі статтею 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.
- (70) Одним із визначених статтею 4 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» принципів, на основі яких здійснюється місцеве самоврядування в Україні, є законність.

- (71) Статтею 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на засадах їх підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності органам місцевого самоврядування.
- (72) Положеннями частин першої та другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (73) Відповідно до статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у схиленні суб'єктів господарювання, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень чи їх легітимації.
- (74) Пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є, зокрема, вчинення дій, заборонених згідно зі статтею 17 цього закону.
- (75) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

## **6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА**

- (76) Ураховуючи, що МКП «КОСІВ» КМР в період травня 2020 року - жовтня 2025 року на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили) на території м. Косова, Косівського району, Івано-Франківської області, в межах якої розташовані кладовища, обслуговування та благоустрій яких здійснює МКП «КОСІВ» КМР, займало монополічне (домінуюче) становище з часткою 100%, оскільки МКП «КОСІВ» КМР на цьому ринку не мало жодного конкурента, дії МКП «КОСІВ» КМР, які полягають у включенні податку на додану вартість у розмірі 20% до розрахункової тарифу на послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), на підставі якого рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» затверджено тариф на такі послуги, а також у його застосуванні, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополічним (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), що може

привести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (77) Послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили) надавались МКП «КОСІВ» КМР за тарифом, затвердженим Рішенням № 17-1.
- (78) Таким чином, Косівська міська рада в особі її виконавчого комітету, затвердивши рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» тариф на ритуальні послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що не відповідає чинному законодавству, легітимувала вчинення МКП «КОСІВ» КМР порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку.
- (79) Отже, дії Косівської міської ради в особі її виконавчого комітету, які полягають у затвердженні рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» тарифу на ритуальні послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 7 статті 50, статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення МКП «КОСІВ» КМР порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили).

Враховуючи викладене, на підставі статей 7, 12', 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 за № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 91/5482 (із змінами і доповненнями), пункту 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-рп, із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

#### **ПОСТАНОВИЛА:**

1. Визнати дії Косівської міської ради Косівського району Івано-Франківської області в особі її виконавчого комітету (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)), які полягають у затвердженні рішенням виконавчого комітету Косівської міської ради від 29.04.2020 № 17-1 «Про коригування розрахунків» тарифу на ритуальні послуги з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни

з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили), до складу якого включено податок на додану вартість в розмірі 20%, що суперечить вимогам чинного законодавства, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим статтею 17, пунктом 7 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді легітимації вчинення МКП «КОСІВ» КМР (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з копання могили (викопування могили ручним способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного напису та одноразове прибирання території біля могили).

2. Зобов'язати Косівську міську раду Косівського району Івано-Франківської області в особі її виконавчого комітету (ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*)) у двомісячний строк припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке зазначене в пункті 1 цього рішення.

Про виконання зобов'язання, встановленого у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, повідомити Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання рішення, з наданням підтвердних матеріалів.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Голова Колегії,  
Голова Відділення

Олександр КРИЖАНОВСЬКИЙ